

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiiikin koulutusohjelma

Jukka Muhonen

**MUNNIHARPUN ALKEET –
VERKKO-OPETUSMATERIAALIPAKETTI**

Opinnäytetyö
Lokakuu 2013

SISÄLTÖ

Tiivistelmä	
Abstract	
1 Johdanto	5
2 Munniharppu	6
2.1 Munniharpputyypit	7
2.2 Kansainväliset eroavaisuudet	9
2.3 Vire	13
2.4 Käyttö ja asema kulttuureissa	14
2.5 Nykytilanne	16
2.6 Soittimen huolto	17
2.7 Ongelmat	18
3 Oppitunnit	19
3.1 Oppitunti 1 – Äänen tuottaminen	19
3.2 Oppitunti 2 – Rytmisoittaminen ja ylä-äänet	20
3.3 Oppitunti 3 – Asteikko ja melodiasoitto	21
3.4 Oppitunti 4 – Hengitys ja palleavärinä	22
3.5 Oppitunti 5 – Kurkunpään sulkeminen	22
4 Harjoitukset	23
5 Pohdinta	28
Lähteet	29

OPINNÄYTETYÖ
Lokakuu 2013
Musiikin koulutusohjelma

Sirkkalantie 12 A
80100 JOENSUU
p. (013) 260 6889

Tekijä(t)

Jukka Muhonen

Nimeke

Munniharpun alkeet – verkko-opetusmateriaalipaketti

Tiivistelmä

Opinnäytetyössäni keskeisenä asiana oli luoda helposti omaksuttavat Internet-sivut munniharpun itseopiskeluun. Työssä käytin lähinnä hyväkseni omaa pitkäaikaista asiantuntemustani Suomessa harvinaiseen soittimeen liittyen, ja tarkastelin aihetta yleismaailmallisesti.

Opinnäytetyö on koko Suomessa ainutlaatuinen, koska olen ensimmäinen munniharpun pääinstrumentiksi valinnut. Periaatteenani oli kiinnostuksen herättäminen munniharppua kohtaan ja tuoda esille soittimen eri ominaisuuksia päivitetävän verkko-oppimisympäristön muodossa.

Työn toiminnallisena osana tein Internet-sivut, jotka tarjoavat jokaiselle halukkaalle laajan tietopaketin lisäksi kuvia, opetusvideoita, ääninäytteitä ja harjoituksia noudattaen selkeää kaavaa. Opetussivujen kautta kenellä tahansa on mahdollista oppia vähintään munniharpun perustekniset soitannalliset ominaisuudet. Internet-sivut perustuvat lähinnä korvakuulolta oppimiseen, joten oppijalta ei vaadita musiikillista taustaa. Kohderyhmänä ovat etenkin nuoret ja aikuiset.

Internet-sivut löytyvät osoitteesta: <http://www.pelimanni.net/munniharppu>.

Kieli
suomi

Sivuja 29

Asiasanat

soittimet, kansanmusiikki, www-sivustot, itseopiskelu, harppu

THESIS
October 2013
Degree Programme in Music
Sirkkalantie 12 A
FI 80100 JOENSUU
FINLAND
Tel. 358-13-260-6889

Author(s)

Jukka Muhonen

Title

The Basics of Jew's harp – The E-learning Material Package

Abstract

In this thesis, the key issue was to create easy-to-learn instruction web pages about Jew's harp for self-study. I mainly used my own long-term expertise related to this rare instrument in Finland, viewing the matter universally.

The thesis is unique in Finland because I am the first ever in Finland whose main instrument is Jew's harp. The main principle was to attract interest in Jew's harp and bring forward the features of the instrument via updatable web-learning environment.

As a functional part of this thesis, I made web pages which, in addition to an extensive information package, offer pictures, educational videos, sound samples and exercises with a clear formula. With these web pages anyone can learn at least the basic playing techniques about Jew's harp. The web pages are based on learning by ear, so knowledge of music is not required from the students. The target groups are mainly young people and adults.

The web pages can be found at <http://www.pelimanni.net/munniharppu>.

Language
Finnish

Pages 29

Keywords

instruments, folk music, websites, self-study, harp

1 Johdanto

Munniharpon alkeet –verkkójulkaisun tarkoituksena on, että jokaisella on mahdollisuus päästä sisälle munniharpon soiton maailmaan. Pienellä paneutumisella kuka tahansa voi oppia soiton alkeet ja tuntea myös Suomessa harvinaisen soittimen historiaa ja asemaa eri kulttuureissa. Opetussivut tarjoavat monipuolisen tietopaketin lisäksi kuvia opetusvideoita, ääninäytteitä ja harjoituksia, jotka auttavat havainnollistamaan munniharpon eri soittotekniikoita ja kehon hallinnallisia elementtejä. Opinnäytetyöni perustuu lähes täysin omaan asiantuntemukseeni ja kokemuksiini.

Minkä tahansa instrumentin saattaminen uuteen valoon on aina haastava tehtävä. Vielä haastavampi tehtävä on saattaa uuteen valoon instrumentti, joka ei Suomessa ole kovinkaan tunnettu. Munniharpon maine vakavasti otettavana ja erittäin ilmaisuvoimaisena soittimena ei ole kehuttava. Tämä johtuu osaltaan siitä, että munniharppua käytetään yleensä rytmisoittimena, jolloin sen hallinta perustuu lähes pelkästään borduna-äänien (samalla korkeudella soiva jatkuva ääni) tuottamiseen ja soiton rytmittämiseen. Kyseinen soittotapa on helppoa, mutta tällöin soittimen potentiaali menee suurimmaksi osaksi hukkaan melodiasoiton jäädessä unholaan.

Munniharppu on mielestäni yksi vaikeimmista soittimista maailmassa hallita mestarillisesti. Kaikki soittotekniikat muodostetaan suun ja kehon sisällä, jolloin opettaminen on myös hankalaa. Rytmisoittotasolta melodiasoittoasolle pääseminen voi vaatia paljonkin työtä. Mestarietasolle pääseminen vie aina vuosia, niin kuin minkä tahansa instrumentin kohdalla. Kuitenkin munniharppu on yksi niistä harvoista soittimista, jonka soittamisen voi aloittaa aivan minkä ikäisenä tahansa ja kehittyä ammattilaiseksi, vaikka ei olisi koskaan ennen edes pitänyt munniharppua käsissään. Se ei esim. vaadi monen muun soittimen soitossa tarvittavaa motoriikkaa esim. sormissa ja käsissä. Laulaminen ja josain määrin puhallinsoittimet ovat fyysisten ominaisuuksiensa puolesta lähinnä munniharpon soittoa. Koska soitettaessa joutuu koko ajan hengittämään edestakaisin, vaarana on aina suun kuivuminen etenkin pitkissä kappaleissa. Erinäisten diureettien, eli nes-

teenpoistajien nauttiminen ei ole suositeltavaa ennen soittoa. Tällaisia ovat mm. kahvi ja energiajuomat.

Munniharppua voidaan pitää soittimena, jonka sisälle kasvaa vuosien kuluessa pikku hiljaa. Ensimmäinen askel opiskelussa on suhtautuminen munniharppuun vakavasti ja kunnioittaen. Oppijan täytyy myös ymmärtää soittimen vaikeus ja harjoittelun tarve, koska muuten asioita ei voi omaksua. Välillä on muistettava oikeasti syventyä munniharpon maailmaan etenkin kehonhallinnalliselta kannalta. Erinäiset munniharpon soitossa käytettävät tekniikat voivat olla hyvinkin fyysisiä ja uusia. Tästä syystä keho pitää saada tottumaan soitossa tapahtuviin asioihin reaaliaikaisesti. Kyseistä asiaa voisi omien kokemusteni perusteella verrata siihen, että kuntoillessaan löytää itseltään uuden lihaksen, jonka olemassaoloa ei ollut ennen tietyn liikkeen tekoa tiedostanut.

Monelle munniharpon soittaminen ja jopa äänen tuottaminen voi olla aluksi hyvin vaikeaa. Oppijan on näin ollen paneuduttava kirjaimellisesti opetussivujeni antamaan materiaaliin ja harjoituksiin. Sivujen tarkoitus on lähestyä erityisesti tavallista ihmistä, ja ne perustuvat lähes täysin korvakuulolta oppimiseen. Näin ollen oppijalta ei vaadita minkäänlaista musiikillista taustaa. Harjoittelemisen on hyvä aloittaa pienin askelin.

2 Munniharppu

Munniharppu eli jew's harp on yksi maailman levinneimmistä ja vanhimmista soittimista. Periaatteessa voidaan sanoa, että jokaisessa maassa on ainakin yksi seppä tai käsityöläinen, joka osaa munniharpon valmistaa. Näin ollen vaikka munniharppuja lähes joka maassa valmistetaan, sitä ei välttämättä havaitse yhteiskunnasta ja kulttuurista johtuen. Soittimen yleisesti käytetty kansainvälinen nimi jew's harp on myös monessa suhteessa harhaan johtava, koska sillä ei ole alun perin mitään tekemistä juutalaisten kanssa. Todennäköisesti nimi juontuu siitä, että juutalaisilla oli paljon munniharppuja etenkin natsi-Saksan aikaan, jolloin nimi vakiintui ihmisten mielissä juutalaisharpuksi. Mouth-harp (suuharppu) termiä käytetään myös paljon ja suomalainen nimitys munniharppu tuleekin soittimen ruotsinkielisestä nimestä munharpa. Muita suomalaisia nimiä ovat mm.

turpajurra, määristysrauta, pirunviulu ja suupeli. Materiaalit, muodot ja tyyliit voivat vaihdella erittäin paljon jopa samassa maassa asuvien etnisten ryhmien kesken. Tästä hyvänä esimerkkinä on Venäjän Siperia, missä asuvilla turkinsukuisilla kansoilla on jokaisella omanlaisensa munniharppu.

Todennäköisesti munniharppu on lähtöisin Keski- tai Itä-Aasiasta, mutta tämä ei ole täysin varmaa. Esim. Afrikassa elää heimoja, joilla on aina ollut munniharppun tyyppisiä soittimia. Tällainen on mm. suujousi, mikä on Afrikassa hyvin yleinen. Ilmeisesti munniharppu päätyi kuitenkin Afrikkaan ja Amerikkaan siirtomaaisäntien mukana, sillä tietävästi näiden mantereiden alkuperäisasukkaat eivät käyttäneet munniharppua ennen eurooppalaisten saapumista. Vanhin munniharppuun liittyvä arkeologinen löytö on tehty Japanissa Hokkaidon saarella, ja löytö sijoittuu 900-luvulle. Erittäin vanhojen löytöjen niukkuus selittyy osaltaan sillä, että metallit ruostuvat ja puu maatuu (munniharppujen yleisin materiaali Aasiassa on aina ollut bambu). Tästä huolimatta munniharppun uskotaan olevan vähintään 5 000 vuotta vanha. (Uusi Kansanmusiikki 1991, 19.)

Erittäin moni on todennäköisesti kuullut munniharppua tiedostamattaan, koska etenkin lännen elokuvissa soitinta on käytetty paljon. Hyvänä esimerkkinä voidaan mainita Sergio Leonen elokuva: Vain muutaman dollarin tähden, jonka Ennio Morriconen säveltämässä tunnusmusiikissa munniharppu on keskeisessä roolissa.

Munniharppu luokitellaan idiofoneihin, eli ääni syntyy soittimen oman massan värähdellessä. Munniharppun äänen muodostus tapahtuu siten, että soittimen kehys laitetaan hampaita vasten tai ainakin suun eteen ja sormella näppäilemällä kieli saadaan värähtelemään. Soittimen ääni voimistuu näin, koska harppu soi suuontelossa, eli suu toimii kaikukoppana äänelle. Suun, kurkun ja nielun eri asennoilla saadaan tehtyä erilaisia ääniä, rytmityksiä, efektejä ja soitettua ylä-äänillä melodiaa. Myös erilaiset hengitystekniikat kuuluvat olennaisena osana munniharppun soittoon.

2.1 Munniharpputyypit

Yleisimmät munniharppujen materiaalit ovat rauta, teräs, bambu, messinki ja kupari, mutta harppun kehyksen voi valmistaa lähes mistä tahansa. Etenkin Aasiassa yleisin ma-

tereaali on bambu ja messinki, muualla rauta ja teräs. Eurooppalainen heteroglottinen harppu tehdään yleensä siten, että rauta on taottu avaimen tai ns. tatin muotoon, johon on kiinnitetty kieli. Kieli tehdään yleensä sahanterästä tai muusta joustavasta metallista. Kielen pää taivutetaan ulospäin liipaisimeksi ja alaosaan tehdään silmukka, jotta harppua olisi helppo näppäillä.

Kuva 1. Yleinen eurooppalainen harpputyypin. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Aasiassa käytetään usein idioglottisia harppuja, jotka eroavat eurooppalaisesta heteroglottisesta harpusta siten, että kieltä ei ole erikseen taottu harppuun kiinni, vaan yhteen metallin- tai puunpalaan on leikattu keskelle halkio. Halkio muodostaa soittimen kielen ja kieli saadaan värähtelemään joko näppäilemällä soittimen kärkeä tai nykimällä kärkeen kiinnitettyä narua. Aasialaisia bambuharppuja ei laiteta soittaessa hampaita vasten, vaan ainoastaan suun eteen. Metallisista idioglottisista harpuista käytetään yleisesti vietnaminkielistä nimeä *dan moi*. Eri maiden harpuissa voi olla eroja todella paljon.

Kuva 2. Yleinen aasialainen harpputyypin. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Mikä sitten on halvan ja kalliin harpun ero? Lähtökohtana on, että monta kertaa kalliimpia käsintehtyjä harppuja ei voi mitenkään edes verrata soitinliikkeistä saataviin muutaman euron massatuotantoharppuihin. Olen opiskeluvuosieni aikana kokeillut kymmeniä harppuja eri maista ja tekijöiltä ja esim. yleisesti Suomen soitinliikkeiden harpuissa on olematon sustain (äänen kesto), ylä-äännet eivät kuulu ollenkaan (melodia-soitto mahdotonta) ja kieltä ei ole viritetty. Niillä ei onnistu kunnolla esim. kurkunpään sulkemistekniikka. Halpa harppu soveltuu siis lähinnä rytmisoittimeksi. Kyseessä on jokseenkin sama asia, kuin vertaisi polkupyörää Ferrariin.

2.2 Kansainväliset eroavaisuudet

Munniharput voivat näyttää hyvin erilaisilta valmistusmaasta riippuen. Seuraavat kuvat auttavat havainnollistamaan munniharppujen kansainvälisiä eroavaisuuksia.

Kuva 3. SVEITSI ”trumpi” – Materiaalina teräs. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 4. FILIPPIINIT ”kubing” – Materiaalina bambu. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 5. Kiina ”kou xiang” – Materiaalina messinki. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 6. NORJA ”munharpe” – Materiaalina sterling-hopea.
(Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 7. INTIA ”morchang” – Materiaalina rauta. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 8. TAIWAN ”lubu” – Materiaalina bambu ja messinki.

(Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 9. NEPAL ”murchunga” – Materiaalina rauta. Kaksikielinen erikoismalli.

(Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 10. VIETNAM ”dan moi” – Materiaalina messinki. Samassa kehyksessä kolme harppua eri vireissä. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 11. VENÄJÄ, TUVA ”temir khomus” – Materiaalina ruostumaton teräs.
Tehty yleensä lusikoista tai haarukoista. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 12. VENÄJÄ, SAHAN TASAVALTA (JAKUTIA) ”khomus” – Materiaalina ruostumaton teräs. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Kuva 13. UNKARI ”doromb” – Materiaalina rauta. (Kuva: Jukka Muhonen.)

Joidenkin maiden harput voivat muistuttaa hyvin paljon toisiaan, vaikka ne olisi valmistettu eri puolilla maapalloa. Aasialainen harppu ei esim. tarkoita aina automaattisesti idioglottista bambuharppua, vaan se voi olla identtinen eurooppalaisen heteroglottisen

harpun kanssa ja päinvastoin. Harpun muoto, materiaali ja tyyppi riippuvat aina tekijästä. Tekijät ovat kuitenkin yleensä keskittyneet tekemään pelkästään yhdentyypisiä ja omanlaisiaan harppuja samasta materiaalista, eikä heillä ole useita eri harppumalleja. Munniharpun tekijä on siis mahdollista tunnistaa, vaikka ei näkisikään harppuun tehtyjä, yleisesti käytettyjä tekijän nimikirjaimia tms.

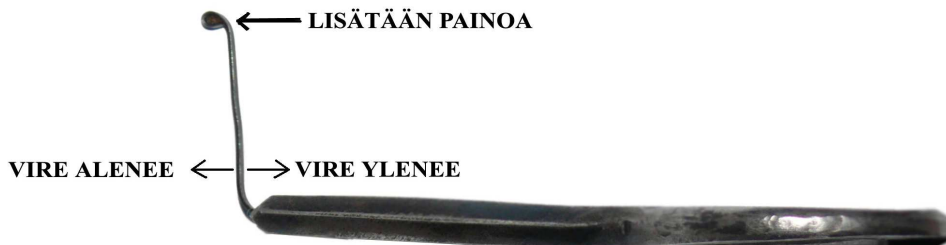
2.3 Vire

Munniharppujen vire on otettava etenkin melodiasoitossa huomioon. Omaan kokemukseeni perustuen vireen lisäksi täytyy huomioida, missä äänialassa munniharppu soi. Periaatteessa munniharpulla voi soittaa aivan mitä tahansa vireestä ja korkeudesta riippumatta, mutta kappale voi kuulostaa hyvinkin erilaiselta, riippuen siitä millaisessa asteikossa soitettava kappale menee. Mikäli vire on matala (basso) esim. A1, melodiasoitto onnistuu mollissa ja mahdollistaa mollikappaleitten soittamisen. Keskivire (tenori/altto), esim. G2, on yleisin ja käytetyin ääniala ja soi aina duurissa. Korkeavire (sopraano), esim. C3/C4, soi myös aina duurissa. G-virettä voidaan pitää ehdottomana perusvireenä, koska G-vireisellä munniharpulla onnistuu melodiasoitto helpoiten (tämä opetuspaketti rakentuu lähes täysin keskivireisen G2-harpun ympärille). Seuraavaksi yleisin vire on D, jota seuraavat C ja A. Nämä edellä mainitut vireet ovat soolosoittajalle tärkeimmät. Suositeltavaa on siis hankkia itselleen mahdollisuuksien mukaan vähintään G-, D-, C- ja A-vireiset harput keskivireisenä ja mielellään myös useammasta äänialasta. Yhtyesoittoa ajatellen olisi hyvä omata kaikki oktaavin vireet CDEFGAH, koska harppu täytyy valita sen mukaan, missä sävellajissa kappale menee.

Harppujen laatuun ja hintaan vaikuttaa materiaalien lisäksi valmistusmaa ja tekijä. Mikäli esim. tekijä on hyvä ja arvostettu, harput ovat luonnollisesti kalliimpia. Saatavilla olevat harput voidaan mielestäni karkeasti jakaa kahteen ryhmään: melodiaharppuihin ja rytmiharppuihin. Hyvät harput mahdollistavat kummankin soittotekniikan käytön. Varsinkin aloittelijan on hyvä hankkia itselleen munniharppuja mahdollisuuksien mukaan monista eri maista ja tekijöiltä, jotta löytää omiin tarkoituksiinsa sopivan harpun. Tämä on nykyään melko helppoa, koska harppuja voi nykyään ostaa Internetin kautta jopa suoraan tekijöiltä. Toisaalta monissa maissa tekijät eivät välttämättä puhu englantia, ja ainoa mahdollisuus saada heidän harppujaan on matkustaa tapaamaan heitä. Laadukkai-

den harppujen hintahaarukka voi vaihdella todella paljon, eikä useita satoja euroja maksava harppu ole aina välttämättä suhteessa harpun kestävyYTEEN ja soitettavuuteen. Siksi aloittelijan ei ole mitään järkeä investoida heti aluksi hyvin kalliisiin harppuihin, ellei tiedä varmasti niiden olevan hyviä.

Munniharppun vire voi joskus muuttua ylä- tai alavireiseksi ja pienimuotoinen virittäminen astuu kuvaan. Soittimen ollessa ylävireinen virittäminen on melko helppoa. Liipaisimeen tehtyyn silmukkaan lisätään painoa sen verran, että vire on kohdallaan (painon lisääminen silmukkaan alentaa virettä). Mehiläisvaha ja sinitarra ovat tähän tarkoitukseen sopivia materiaaleja. Hopeaa käytetään myös, mutta yleensä vain valmistusvaiheessa, jolloin alkuperäinen viritys tehdään. Painon lisääminen silmukkaan on käytännöllistä etenkin siksi, että se ei vahingoita harppua mitenkään. Virettä voidaan alentaa myös taivuttamalla liipaisinta varovasti ulospäin, mutta siitä on hyötyä yleensä vain pienien virevaihteluiden suhteen. Vastaavasti munniharppun ollessa alavireinen, silmukasta poistetaan painoa viilaamalla, poistamalla vaha ja/tai taivuttamalla liipaisinta sisäänpäin, jolloin vire ylenee.

Kuva 14. Viritys. (Kuva: Jukka Muhonen.)

2.4 Käyttö ja asema kulttuureissa

Munniharppu on erittäin ilmaisuvoimainen ja ääneltään omanlaatuinen. Siksi sillä on ja on ollut todella monia käyttötarkoituksia. Niissä maissa joissa vallitsevana uskontona on shamanismi, munniharppu on usein hyvin yleinen. Näin on ainakin Mongoliassa ja Venäjän Siperian federaatiotasavalloissa, joista voidaan ensisijaisesti mainita Sahan tasavalta (Jakutia), Bashkortostan, Altai ja Tuva. Monilla shamanistisilla kansoilla munniharppu on siis vielä tänäkin päivänä vähintään jossain määrin osa uskontoa. Yleensä

kansat ovat pyrkinet rakentamaan soittimia, joilla voi matkia luonnon ääniä. (Sacred Hoop Magazine 55/2007, 19 – 23.)

Sahan tasavallassa Venäjällä suurimman etnisen ryhmän muodostavat jakuutit. Vuonna 2011 Sahan tasavallassa käytyäni, opin munniharppun olevan jakuuttien kansallissoitin ja siihen suhtaudutaan soittimena erittäin vakavasti. Sahan tasavallan pääkaupungissa Jakutskissa on mm. paljon puusta veistettyjä munniharppua esittäviä monumentteja. Osallistuin myös Jakutskissa luennolle, jossa kerrottiin monipuolisesti munniharppun merkityksestä jakuuteille. Jakuutti-vanhemmilla on esim. tapana kasvattaa lapsensa munniharppun kautta, ja lapsi saa oman munniharppun yleensä jo hyvin nuorena. Vanhemmat kertovat myös tarinoita soittimen kautta ja opettavat etenkin kunnioitusta luontoa kohtaan. Munniharppun ylä-äänit stimuloivat aivoja ja todistetusti jakuutti-lapset kehittyvät paljon ikäisiään nopeammin. Lapset oppivat mm. yleensä jo varhain piirtämään todella taitavasti. Jakuuteilla on myös omat sääntönsä, kuinka munniharppua soitetaan ja kaikki jakuutit soittavat sitä täysin samalla tavalla. Soittaminen perustuu lähes täysin improvisaatioon. Eri eläinten äänien matkiminen kuuluu myös soitettaessa asiaan ja äänit kuulostavat jopa hämmentävän samankaltaisilta, kuin oikeiden eläinten äänit. Samankaltainen suhtautuminen munniharppuun on tavallista myös monille muille Siperian kansoille ja mongoleille. Sahan tasavallan yliopiston professorin mukaan, aluksi munniharppu voi näyttää yksinkertaiselta soittimelta ja mahtuu jokaisen kämmenelle, mutta se on saanut tunteisiin vetoavan, ansaitun arvostuksen luoda taianomaista musiikkia. (*I. Alexeyev 2004, 23.*)

Siperian ollessa yksi tärkeimmistä keskittymistä maailmassa, missä munniharppukulttuuri on vielä todella alkukantainen, maailmasta löytyy myös muita paikkoja vastaavalla perinteellä. Eräillä Papua-Uusi-Guinean heimoilla on tapana käyttää munniharppua osana aikuistumisriittiä. Mikäli harppua ei opi soittamaan, pysyy poikana eikä pääse koskaan naimisiin.

Euroopassa munniharppua on soiteltu jo vähintään viikinkiajalta lähtien. Munniharppu oli suosittu etenkin talonpoikien ja muun köyhän rahvaan keskuudessa. Yleisesti ottaen soitinta pidettiin Euroopassa saatanallisena ja noituuteen liittyvänä. Juuri tästä johtuu Suomessa käytetty pirunviulu nimitys. Poikkeuksena oli kuitenkin Norja, jonne kehittyi täysin omanlainen munniharppukulttuuri. Siellä vallitsee todella vahvana harppun melo-

diasoitto, joka monelle kuulijalle tulee täysin yllätyksenä. Kaikki eivät nimittäin edes pidä munniharppua melodiasoittimeina. Tämä johtuu monesti siitä, että soitinliikkeistä saatavat erittäin halvat harput ovat niin huonoja, ettei niiden ylä-ääniä pysty kunnolla kuulemaan. Soitinta myös käytetään eniten rytmisoittimena, joka on osaltaan vaikuttanut munniharpan maineeseen yksinkertaisena ja helppona soittimena, mikä ei pidä ollenkaan paikkaansa.

Tutkittuani Norjan munniharppuperinnettä ollessani siellä vaihto-oppilana lukuvuoden 2011 - 2012, melodiasoitto on erittäin suuressa asemassa ja etenkin hardangerviolukappaleita (Norjan kansallissoitin) on tapana soittaa myös munniharpulla. Jalkojen polku on myös tärkeä osa norjalaista soittooperinnettä. Sen tarkoituksena on rytmittää ja tukea soittoa, jotta kappaleiden tahdissa olisi helppoa tanssia.

Suomessa ei munniharppukulttuuria ole koskaan erityisesti ollut. Joskin uskotaan, että sitä on jonkin verran soiteltu keskiajalla. Joskus 1800-luvun lopulla Suomessa oli joitakin kulkureita, jotka munniharppua soittivat. Näistä voidaan mainita erityisesti Vihtori Heinonen eli Lotskoivio. Vihtorilla oli tapana yösjän saatuaan soittaa talonväelle palkinnoksi munniharppua. (Uusi kansanmusiikki 1991, 18–20.) Soitin oli unohduksissa todella pitkään ja erinäisten kansanmusiikkiyhtyeiden toimesta 1970, ja 1980-luvuilla munniharppu nousi hieman enemmän esille.

Munniharppu koki myös barokin aikana lyhyen kukoistuskautensa taidemusiikkisoittimena 1700-luvun lopulla. Tuolloin itävaltalainen Johann G. Albrechtsberger sävelsi konserttoja munniharpulle ja orkesterille. Itävallassa ja Saksassa kehitettiin tekniikoita, jotka mahdollistivat useiden munniharppujen soiton yhtä aikaa. Nämä tekniikat ovat säilyneet ainakin Saksassa, Itävallassa ja Sveitsissä näihin päiviin asti.

2.5 Nykytilanne

Haastateltuani soittajia ja tutkittuani munniharppua opiskeluvuosinani, olen tullut siihen tulokseen, että viimeisen 50 vuoden aikana, munniharppu on tullut yhä yleisemmäksi kansanmuusikkojen ja aivan tavallisten ihmisten keskuudessa. Suurin syy tähän on todennäköisesti jo edellä mainittu munniharppujen suhteellisen hyvä ja helppo saatavuus.

Joka vuosi järjestetään monia munniharpputapahtumia ympäri maailmaa. Käytyäni kansainvälisillä munniharppufestivaaleilla Siperiassa 2011, minulle tuli täysin selväksi, että monille ihmisille ne ovat ainoa mahdollisuus tavata muita soittimesta kiinnostuneita. Vaikka Internet tuntuu meille todella yleiseltä, maailmassa on paikkoja, missä Internetiä ei ole tai se on todellista luksusta. Monet eivät syystä tai toisesta omista edes tietokonetta. Tällaiset ihmiset ovat yleensä jo vanhoja ja edustavat kuolevia munniharppuperinteitä. Siksi munniharpputapahtumiin tulee aina ihmisiä kymmenistä eri maista.

Munniharppujen tekijöitä on maailmassa todella paljon. Ongelmana on kuitenkin se, että Euroopassa tekijät ovat keskimäärin yli 40-vuotiaita ja heillä on hyvin harvoin oppipoikia. Tästä syystä munniharpun valmistusperinne ei enää välttämättä jatku seuraaville sukupolville, ja mm. Norjassa on tällä hetkellä yksi ainoa parikymppinen tekijä ja vanhimmat yli 70-vuotiaita. Seurauksena voi olla munniharppukulttuurin kuoleminen monissa maissa seuraavien vuosikymmenten aikana. Toisaalta itse soittimen tila on vakaa ja joka vuosi löytyy uusia kiinnostuneita. Soitinta voi myös opiskella joissakin kouluissa pääsoittimena. Tästä huolimatta on vielä paljon matkaa siihen, että munniharpusta tulisi yhtä varteenotettava soitin kuin esim. kitarasta tai viulusta. Työtä soittimen hyväksi tehdään ja joidenkin maiden munniharppuperinteet ovat jo osa Unescon maailmanperintöä. Monien kansanmusiikkiyhtyeiden ohella munniharppua on alettu käyttää myös rock- ja metallibändien keskuudessa. Näistä voidaan mainita esim. Moonsorrow ja Ensi-ferum. Suomessa munniharppuja tekee tai on tehnyt ainakin Rauno Nieminen, Kalle Kulmala ja Juhana Nyrhinen (*Friiti 2003, 50–54*).

2.6 Soittimen huolto

Koska munniharppu on jatkuvasti kosketuksissa suun kanssa, on tärkeää aina pyyhkiä soitin kuivaksi soiton jälkeen. Mikäli tämä jää tekemättä, harpun kehys ja kieli ruostuvat käyttöikää laskien. Öljyäminen esim. tavallisella ruokaöljyllä on myös toisinaan suositeltavaa, mikäli soittimen haluaa kestävän pitkään. Säilyttäminen tulisi tehdä niin, ettei harppu pääse kosketuksiin toisten harppujen kanssa. Kielen pään tulisi olla suoja-ssa siten, ettei se pääse vääntymään. Munniharppua varten voi tehdä helposti eräänlaisen telineen suurin piirtein harpun kokoisesta palasta puuta, johon on tehty toiseen päähän reikä. Soitin asetetaan telineeseen siten, että kielen pää laitetaan reikään. Harpun ja

puun ympärille kiedotaan tämän jälkeen kuminauha tai naru, pitämään harppu telineessä.

2.7 Ongelmat

Suurin munniharppuun liittyvä ongelma on ehdottomasti instrumentin käyttöikä. Vaikka soitinta huoltaisi kuinka hyvin, kieli katkeaa lopulta. Uusia kieliä ei saa mistään ja vaikka harpussa kieli olisi esim. kiinnitetty ruuvilla mahdollistaen uuden kielen kiinnittämisen, käytännössä harppu on entinen. Munniharppuharrastajan on pakko tottua ns. välineurheiluun myös rahallisesti, sillä hyvät harput eivät ole halpoja ja niiden käyttöikä voi olla ainoastaan muutaman kuukauden. Tämä on monesti todella ikävää soittajan kannalta, koska vaikka harppuja saa nykyisin helposti hankittua, ne soivat aina eri tavalla ja muusikolle tyypillisesti muodostuva lempisoitin dilemma joutaa romukoppaan. Ainoa mahdollisuus kielen katketessa on siis ostaa uusi vastaava munniharppu, mikä ei ole kovinkaan helppoa, jos harppu on esim. hankittu ulkomailta suoraan tekijältä. Esiintyjällä tulisikin aina olla erilliset harput harjoitteluun ja erilliset harput esiintymiseen, mikä on tärkeää etenkin silloin, kun lähitulevaisuudessa on tiedossa keikka tai muu esiintymistilanne.

Paljon munniharppua soittavalle optimaalisin tapa ratkaista soittimien hävikki, olisi opetella tekemään niitä itse. Ongelmia tuottaa kuitenkin se, että vaikka perus työkaluilla pystyy tekemään jonkin asteista jälkeä, ilman ahjoa ja työpajaa on hyvin vaikeaa saada aikaan laadukkaita munniharppuja ja kieliä. Ahjoja ei ole kovin monella ja ne maksavat paljon. Samalla viivalla on toinen yleisesti käytetty valmistustapa valaminen, jossa kehys valetaan muotilla esim. messingistä. Näin ollen edellä mainitut tavat valmistaa hyvin soivia ja viritettyjä munniharppuja, ovat pääsääntöisesti vain harvojen ihmisten, etenkin seppien etuoikeus.

Munniharppu on hiljainen soitin ja siksi akustisessa yhtyesoitossa ääni helposti hukkuu muiden soittimien alle. Tällöin muiden soittajien tulee joko soittaa hiljaisemmin tai sitten valita soittimet, joiden ääni on luonnostaan hiljainen. Esimerkiksi bändissä, jossa on monta viulua, ei munniharppu välttämättä kuulu ollenkaan. Toisaalta soittimen äänen ollessa omalaatuinen, ns. perusääni kuuluu helposti kaikkien soittimien yli. Pelkässä

rytmisoitossa ei siis ole niin paljon väliä, onko yhtyeissä kovaäänisiä soittimia. Ylä-äänit kuitenkin hukkuvat aina, joten mikäli munniharpulla aikoo soittaa bändissä melodiaa, ääni on jotenkin vahvistettava niin, että ylä-äänit kuuluvat. Laulu- eli dynaaminen mikrofoni soveltuu tähän tarkoitukseen hyvin, mutta vielä parempi on studio- eli kondensaattorimikrofoni, koska laulumikrofonia käytettäessä, kasvot täytyy laittaa hyvin lähelle mikrofoniin kalvoa. Tätä ongelmaa ei studiomikrofonin kohdalla ole, vaan soittaja voi esim. vapaasti liikkua mikrofoniin edessä.

3 Oppitunnit

Seuraavien oppituntien tarkoituksena on opettaa ja havainnollistaa munniharpun eri soittotekniikoita ja soitettaessa tarvittavaa kehonhallintaa. Opetusvideoissa ja ääninäytteissä käytetään etenkin keskivireistä G-vireistä harppua. Oppitunnit on suunnattu erityisesti nuorille ja aikuisille. Lapsetkin voivat munniharppua kokeilla, mutta on syytä pitää mielessä, että mikäli heillä on vielä maitohampaat, voi munniharpun soitosta mielestäni olla heille haittaa. Tästä syystä pysyvät ja hyvin hoidetut hampaat olisi suotavat, vaikka tietyissä kulttuureissa lapselle soitin annetaankin varhaisessa vaiheessa. Jos lapselle aikoo munniharpun hankkia, aikuisen olisi hyvä osata neuvoa perusasiat ongelmien välttämiseksi. Mikään ei tietenkään estä lasta käyttämästä munniharppua leluna.

3.1 Oppitunti 1 – Äänen tuottaminen

Munniharpun soittaminen voi olla helppoa tai erittäin vaikeaa. Aivan ensimmäiseksi täytyy keskittyä selkeän äänen tuottamiseen, eikä välittää vielä tässä vaiheessa melodiasta tai tekniikoista. Munniharpun ääni värähtelee aina pääkallon onteloissa soitettaessa etenkin matalavireisillä harpuilla ja aloittelijaa saattaa helposti huvittaa siihen liittyvä silmien tärinä. Näkökenttä saattaa siis aina hieman hämärtyä, kun kieli värähtelee, mutta se ei ole missään nimessä vaarallista.

1. Harppu asetetaan kevyesti hampaita vasten. Monesti harpun kehys on loivennettu jalkojen kohdalta tätä varten. Purra ei saa. Oikein pidettynä se ei vahingoita hampaitasi, eikä tunnu missään. Ihmiset jotka ovat onnistuneet lohkaisemaan etuhampaitaan, johtuu väärästä tavasta soittaa.

2. Harpun ollessa hampaita vasten, huulet laitetaan päälle hieman suppuun. Tähän kannattaa käyttää niin paljon aikaa, että harppu soi selvästi. Suun tulisi olla sisältä mahdollisimman auki, jotta kaikupohjaa on enemmän.

3. Vokaalien avulla on hyvä aloittaa yksinkertaisella rytmisoitolla. Tässä tapauksessa opetellaan munniharpuun bordunan eri korkeuksia. Melodiasoitossa käytetään periaatteessa samaa tekniikkaa, mutta kielen eri asennoilla saadaan ylä-äänillä soitettua mitä mieleen tulee.

4. Näppäily tulisi tehdä aina siihen suuntaan mikä tuntuu luontevimmalta, eli eteen- tai sisäänpäin. Jos alun perin tuntuu paremmalta näppäillä sisäänpäin, tulisi näin tehdä aina jatkossakin. Molempiin suuntiin näppäileminen yleensä hajottaa kielen ja se vaikuttaa myös sointiin. Siksi ei kannata lainata harppua sellaiselle, joka näppäilee eri suuntaan. Osa harpuista on valmistettu ja suunniteltu siten, että ne soivat kunnolla vain tiettyyn suuntaan näppäiltäessä. Soittajan on tämän vuoksi erittäin suotavaa osata näppäillä molempiin suuntiin ja uuden harpun hankittuaan kokeilla, mihin suuntaan harppu soi parhaiten.

4. Sisään ja uloshengityksellä ääntä saa voimistettua.

3.2 Oppitunti 2 – Rytmisoittaminen ja ylä-äänit

Rytmisoittaminen on munniharpuun yksinkertaisin ja helpoin soittotapa. Siksi se on hyvä tapa aloittaa harjoittelu ja kokeilla esim. säestää kappaleita, joita kuuntelee CD-soittimella. Alussa ei kannata miettiä harppujen eri vireyttä. Myöhemmin on kuitenkin otettava huomioon, että mikäli kappale soi C:ssä on sitä säestettävä C-vireisellä harpulla, jos kappale soi D:ssä on sitä säestettävä D-vireisellä harpulla jne.

Ennen kuin munniharpulla voi soittaa melodiaa, täytyy oppia kuulemaan ylä-äänit. Vaikka melkein jokaisen soittimen äänessä esiintyy aina ylä-ääniä, niitä pystyy harvoin kunnolla erottamaan. Poikkeuksena tästä ovat ylä-äänihuilut ja tietenkin munniharppu. Ylä-ääniä on myös suhteellisen helppoa muodostaa itse.

1. Laula ”huu” ja yritä pitää ääni koko ajan samana, muuttamatta nuotin väriä mihinkään suuntaan.
2. Ala maistella ylä-ääniä liikuttamalla kieltä ja hieman myös huulia eri asentoihin, pitäen koko ajan nuotin samana. Tämä voi olla vaikeaa, sillä suun ja huulien eri asennot vaikuttavat monesti äänen korkeuksiin. Kokeile myös laulaa esim. oktaavia ylempää tai alemmaa.
3. Löytäessäsi ylä-ääniä pyri saamaan ne mahdollisimman selkeästi kuuluviin.

3.3 Oppitunti 3 – Asteikko ja melodiasoitto

Melodiasoittaminen munniharpulla tapahtuu ylä-äänien kautta, mikä eroaa pelkästä rytmisoittamisesta huomattavasti. Toisaalta melodiasoittoa parempi termi on polyfoninen soitto, koska näppäilyllä, hengityksellä ja erilaisilla efekteillä joudutaan aina rytmittämään melodian kulku. Ylä-äänit on myös opittava kuulemaan, jotta melodiasoitto munniharpulla ylipäätään onnistuu.

Melodiasoitto on hyvä aloittaa asteikkojen soittamisella. On kuitenkin suositeltavaa jo heti aluksi kokeilla soittaa joitakin yksinkertaisia tuttuja melodioita, mitkä auttavat melodiasoiton omaksumista. Säveliä saadaan aikaan liikuttamalla kieltä suussa edestakaisin. Tämä on helpoin ymmärtää siten, että viheltää ilman ääntä. Tärkeä asia muistaa on, että ylä-äänien selkeys ja kuuluvuus ovat harppukohtaista. Tästä syystä melodiasoittaminen onnistuu toisilla harpuilla paremmin ja toisilla huonommin. Kaikki munniharput ovat aina enemmän tai vähemmän yksilöitä, ja siksi myös saman tekijän harpuista voi löytyä huomattaviakin eroja. Toisaalta jos tekijä on hyvä, harput ovat yleisesti ottaen n. 98 %:isen identtisiä, mikä on tärkeä asia esim. esiintyjälle.

3.4 Oppitunti 4 – Hengitys ja palleavärinä

Erilaiset hengitystekniikat ovat munniharpun soitossa tärkeitä. Sisään- ja uloshengityksellä munniharpun ääntä saa voimistettua, eli säädelyä dynamiikkaa. Hengityksen avulla on myös mahdollista tehdä erilaisia rytmejä ja riffejä, eli melodiaa on mahdollista kompata. Palleavärinällä voi tehdä etenkin trillejä, joita käytetään paljon esim. irlantilaisissa reeleissä.

Palleavärinä tehdään värisyttämällä palleaa, eli toisin sanoen huohotetaan todella nopeasti. Toisille tämä voi olla vaikeaa, koska suurin osa ihmisistä on nykyisin rintakehällä hengittäjiä. Ihmiselle luonnollinen palleahengitys on siis saatava kuntoon ennen tekniikan harjoittelua. Palleavärinä tekniikkana ei ole kovin yleisesti käytetty, mutta se on todella tehokas keino elävöittää soittoa välillä, saaden aikaan nopean trillin (kahta vierekäistä ääntä toistetaan nopeasti peräkkäin). Palleavärinällä aikaansaatusena trilli on todellisuudessa kuitenkin ns. tärkeä nuotti.

3.5 Oppitunti 5 – Kurkunpään sulkeminen

Kurkunpään sulkemisella on mahdollista saada aikaan ns. kellomainen ääni ja muodostaa kaikki mahdolliset ylä-äännet, jolloin ne myös kuuluvat todella selkeästi munniharpun bordunan jonkin verran hävitessä. Tekniikka on erittäin tärkeä osa soittimen hallintaa ja tuo melodiasoittoon lisää polyfonisuutta. Munniharpun soitossa puhutaankin aina avoimista (kurkunpää auki) ja suljetuista (kurkunpää kiinni) äänistä. Sitä käytetään paljon etenkin norjalaisessa munniharpun soitossa. Periaatteena on pyrkiä sulkemaan kurkunpää aina niin halutessaan. Tekniikka voi olla suhteellisen vaikea oppia ja sen kunnolliseen hallitsemiseen voi mennä aikaa pitkään. Normaali ihminen ei nimittäin yleensä tarvitse sen tiedostettua hallintaa luonnostaan mihinkään, joten useimmille tekniikan löytäminen on täysin uusi kehonhallinnallinen asia.

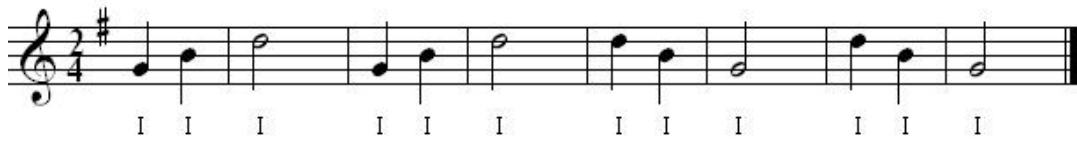
Kurkunpään sulkemisen voi oppia helposti kahdella eri tapaa. Ensimmäinen on yskiä, sillä yskäistäessä kurkunpää sulkeutuu automaattisesti lyhyeksi ajaksi (hengittäminen mahdotonta). Sitten pyrkii hidastamaan yskäisyä, jolloin tuntee pelkästään kurkunpään sulkeutumisen. Lopuksi kurkunpää yritetään sulkea ilman yskäisyä. Toinen tapa on sulkea ensin äänihuulet (olla hiljaa), sitten puhalttaa ilmaa ulospäin (äänihuulet aukeavat) ja sanoa A välittömästi samalla puhalluksen lopettaen.

Päivittäinen harjoittelu olisi määrä aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Kun tekniikan kerran oppii, se tallentuu pikkuaivoihin, eli taito ei unohdu koskaan. Tästä huolimatta moni soittaja kyllä oppii tekniikan muodostamisen, mutta ei ymmärrä harjoitella sitä tarvittavan perusteellisesti esim. norjalaista soittoa ajatellen.

4 Harjoitukset

Seuraavien harjoitusten kautta, munniharppua soittava pääsee sisälle melodiasoittoon G-harpulla. Apuna toimii Internet-sivuilla nuottien lisäksi myös ääninäyte pianolla ja munniharpulla.

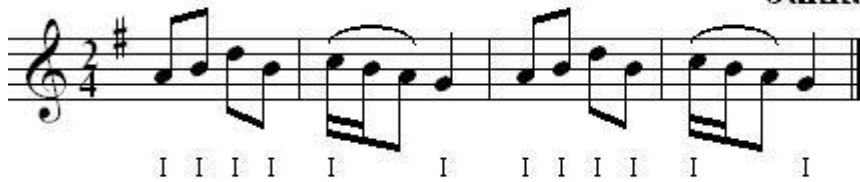
Harjoitukset alkavat perussäveleltä G ja jatkuvat portaittain yhden sävelasteen noustessa aina oktaaviin asti. On hyvä muistaa, että tietty lähtösävel voi olla paljon hankalampi kuin toinen esim. seitsemäs aste F#. Harjoitukset eivät siis ole vaikeusjärjestyksessä ja jo alusta lähtien voi kokeilla soittaa kappaleita. Jos lähtösävel ei meinaa löytyä, aloita soittamaan asteikkoa perussäveleltä ylöspäin kunnes oikea nuotti löytyy. I = näppäyskohta.

HARJOITUS 1.1**Jukka Muhonen**

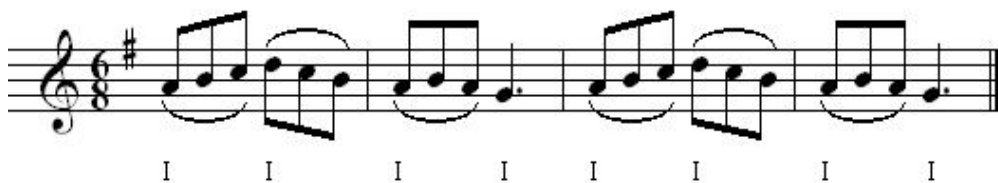
Kuva 15. Harjoitus 1.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 1.2**Jukka Muhonen**

Kuva 16. Harjoitus 1.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

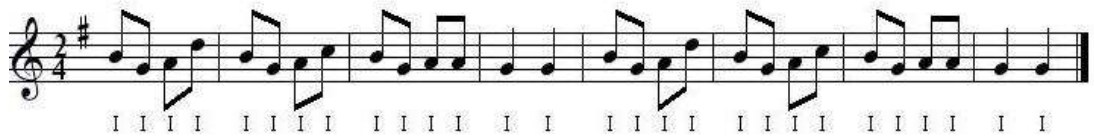
HARJOITUS 2.1**Jukka Muhonen**

Kuva 17. Harjoitus 2.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

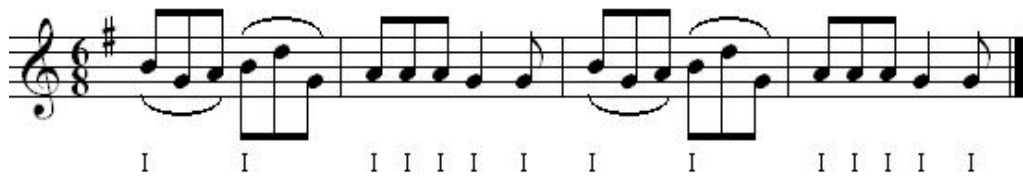
HARJOITUS 2.2**Jukka Muhonen**

Kuva 18. Harjoitus 2.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

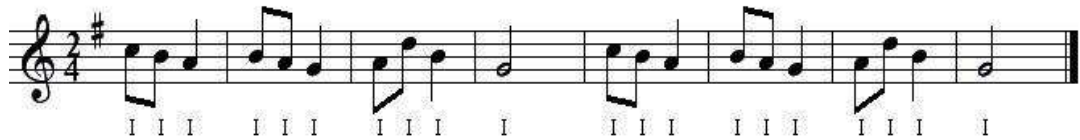

HARJOITUS 3.1**Jukka Muhonen**

Kuva 19. Harjoitus 3.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 3.2**Jukka Muhonen**

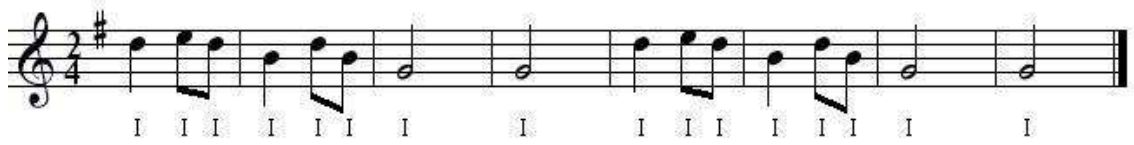
Kuva 20. Harjoitus 3.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 4.1**Jukka Muhonen**

Kuva 21. Harjoitus 4.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 4.2**Jukka Muhonen**

Kuva 22. Harjoitus 4.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 5.1**Jukka Muhonen**

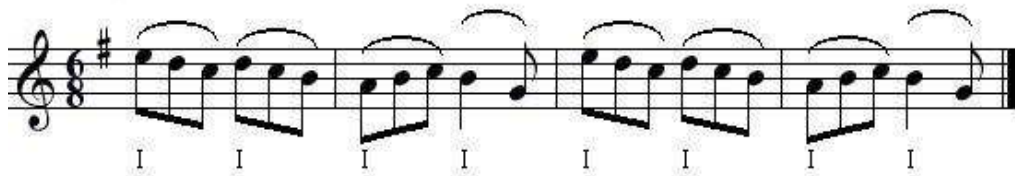
Kuva 23. Harjoitus 5.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 5.2**Jukka Muhonen**

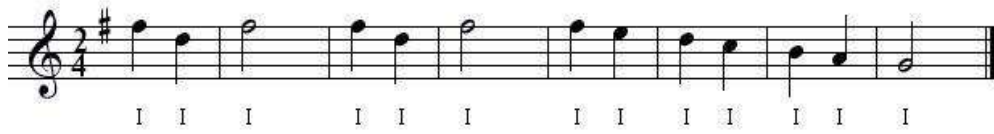
Kuva 24. Harjoitus 5.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 6.1**Jukka Muhonen**

Kuva 25. Harjoitus 6.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 6.2**Jukka Muhonen**

Kuva 26. Harjoitus 6.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 7.1**Jukka Muhonen**

Kuva 27. Harjoitus 7.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 7.2**Jukka Muhonen**

Kuva 28. Harjoitus 7.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 8.1 (OKTAAVI)**Jukka Muhonen**

Kuva 29. Harjoitus 8.1. (Kuva: Jukka Muhonen.)

HARJOITUS 8.2 (OKTAAVI)**Jukka Muhonen**

Kuva 30. Harjoitus 8.2. (Kuva: Jukka Muhonen.)

5 Pohdinta

Opiskeluvuosieni aikana olen tullut siihen tulokseen, että ei ole helppoa olla koko Pohjoismaiden ensimmäinen, jolla on pääinstrumenttina munniharppu. Se on yksinäinen taival, mutta todella kiinnostava sellainen. Olen koko ajan yrittänyt löytää erilaisia mahdollisuuksia, kuinka voin kartuttaa kokemustani ja tietouttani soittimeen liittyen. Mielessäni on myös koko ajan kypsynyt ajatus, miten munniharpusta tulisi varteenotettava soitin muiden soittimien rinnalle ja miten ihmiset kiinnostuisivat siitä enemmän.

Munniharpun mestarillisesti hallitsevia soittajia ei ole Suomessa kuin muutama ja tästä syystä hyvää opettajaa on vaikea saada. Hienoa on kuitenkin se, että minulle on ylipäättään suotu mahdollisuus opiskella munniharppua, kasvaa sen parissa ja tulla lopulta mestariksi. Jonkun oli mielestäni korkea aika ottaa soitin vakavasti ja tehdä sillä Suomessa ja Pohjoismaissa historiaa, valmistumalla pedagogiksi pääsoittimena munniharppu. Päivittäin on mahdollista oppia jotakin uutta, koska maailmassa on niin paljon erilaisia soittotapoja ja tekniikoita. Tästä syystä on myös vaikeaa löytää oma uniikki ja tunnistettava tyyli. Ennen kaikkea vaikeinta on löytää se tyyli, mikä itseä eniten kiinnostaa. Tällä hetkellä on täysin selvää, että norjalaistyylinen rikas ja monimutkainen melodiasoitto on minulle se ominaisin soittotapa.

Opinnäytetyöni pääasiallisena tavoitteena oli tehdä helposti aukeavat opetussivut ja kattava tietopaketti kaikille munniharpusta kiinnostuneille. Minulle oli antoisaa kohdistaa asiantuntemukseni etenkin niihin keskeisiin asioihin, joita olen pitänyt munniharpun soitossa vaikeina. Sivut auttavat ymmärtämään soitinta syvällisesti, hahmottaen eritoten ensikertalaiselle monipuolisesti soittimen historiaa, teknillisiä ominaisuuksia ja kehon hallintaa unohtamatta itse soittoa. Internet-sivut ovat siitä syystä hyvä oppimisympäristö, että niitä voidaan päivittää. Sivuilla käyvät saavat muun ohella helposti yhteyden minuun ja voivat näin ollen lähettää kysymyksiä heitä askarruttavista asioista.

Lähteet

Sacred Hoop Magazine. 2007. 19–23.

Uusi Kansanmusiikki. 1991. 5/91: 18–20

Suomen munniharppuyhdistys. Mikä ihmeen munniharppu?

<http://www.freewebs.com/munniharppu/soitto.html>. 20.4.2013.

Munniharppu.

<http://www.vapaalehdykka.net/?k=soittimet/sukulaissoittimia&sivu=munniharppu>. 23.4.2013.

Suuharppu. 2003. *Friiti 2/2003*: 50–54.

Alexeyev, I. 2004. Yakutsk. The ancient and modern khomus. Julkaisussa:

Kulakovsky & Khomus (toim.) Spiridon Shishigin. Yakutsk: НКИ "Бичик"